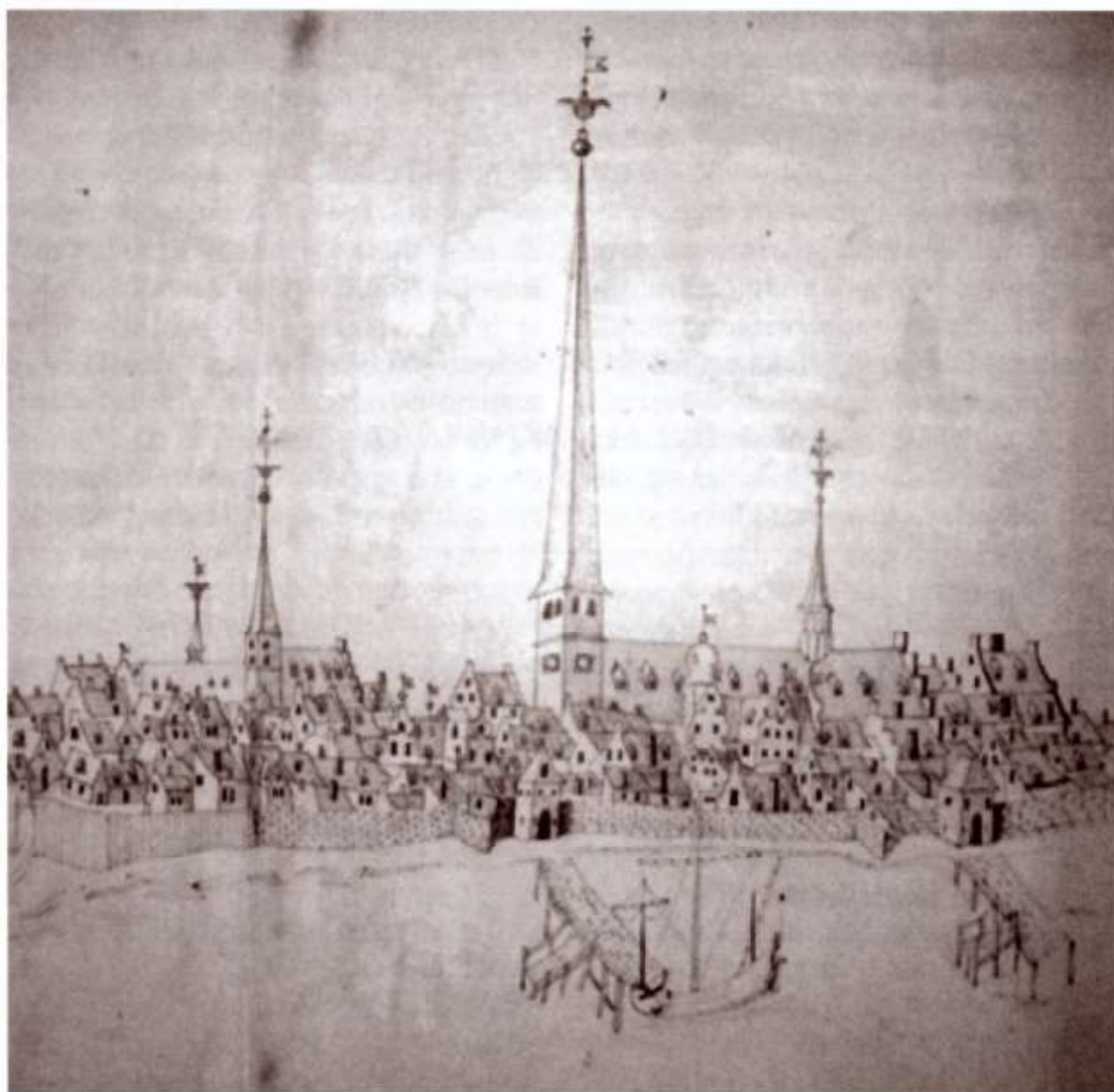


fahs



NUMMER 1 • FEBRUAR 2005 19. ÅRGANG



*Udsnittet af Jacobus Willers prospekt over Helsingør viser Sct. Mariæ og Sct. Olai kirker.
Hele prospektet blev udgivet i en samling af kort og tegninger i England ca. 1670*

et blad fra

Frederiksborg Amts Historiske Samfund

Nyt fra bestyrelsen

Først og fremmest vil jeg på bestyrelsens vegne ønske alle medlemmer et rigtigt godt nytår !! Vi håber at se mange af jer til generalforsamlingen og på vores udflugter og foredrag.

Fra og med årsskriftet 2004/2005 har bestyrelsen ændret foreningens administration, idet vi har opsagt vores aftale med Helsingør Teater. Når bestyrelsen, trods et godt samarbejde med Teaterforeningen gennem mange år, alligevel har valgt at opsigte aftalen, skyldes det et ønske om at forenkle det administrative arbejde omkring medlemsregistrering, kontingentindbetaling m.m. Det er nu FAHS's kasserer, der har medlemsregisteret og foretager det nødvendige i forbindelse med udskrivning af girokort, kontrol af kontingentindbetalinger samt øvrige ind- og udbetalinger.

Som det fremgår af kolofonen skal man fremover i første omgang henvende sig til Eva Stennicke, når man vil i kontakt med bestyrelsen. Både når det drejer sig om medlemskaber, adresseændringer, syns-

punkter/ideer og selvfølgelig hvis man vil sende en artikel til FAHS bladet.

Har man mulighed for det, vil jeg foretrække at modtage de forskellige henvendelser pr. e-mail. Men det er selvfølgelig helt i orden at ringe til mig (helst hjemme om aftenen og ellers på arbejdet).

Sammen med dette nummer af FAHS modtager I girokortet til indbetaling af kontingentet for 2005. Vi håber selvfølgelig at I vil fortsætte medlemskabet.

Årbogen for 2005 udkommer til juni og drejer sig om *Nordsjællandske Sommerglæder*. Bestyrelsen har indledt et samarbejde med folkene bag projektet og vi ser frem imod at kunne udsende en både interessant og flot bog med adskillige farvebilleder!! Frederiksborg Amts Museumsråd er initiativtagere til *Nordsjællandske Sommerglæder* og hele kulturfestivalen er støttet af Udvalget for Uddannelse, Erhverv og Kultur (læs gerne mere s. 11).

Og så har vi i øvrigt IKKE udsolgt af gamle årbøger. p.b.v. Eva Stennicke

fahs



FAHS er medlemsblad for Frederiksborg Amts Historiske Samfund og udkommer fire gange om året; i februar, april, august og november.

Artikler til bladet sendes til:

FAHS, Helsingør Kommunes Biblioteker,
att. Eva Stennicke, Marienlyst Alle 4, 3000 Helsingør.

E-mail: eva.stennicke@comhem.se

Telefon hjemme: 0046 42 29 81 11

Telefon på arbejdet: 49 28 36 22, fax: 49 28 36 27.

Indmeldelse, spørgsmål omkring medlemskab og lign.:

Eva Stennicke - se e-mail, tlf. nr. og adresse ovenfor.

Hjemmeside og adgang til årbogsregister: www.fahs.dk

Redaktion

Bibliotekar
Eva Stennicke
(ansvarshavende red.)

Layout, sats og
tilrettelæggelse:
Eva Stennicke

Tryk: FOA

Lidt om Sct. Mariæ og Skt. Olai kirker og om naboskabet

af Torben Bill-Jessen

Næppe nogen anden dansk købstad er begunstiget med to så store og prægtigt udstyrede kirker som byen Helsingør. Det har tit undret en del mennesker, at kirkerne ligger så tæt op ad hinanden, og hvorfor hører slotskirken på Kronborg til Sct. Mariæ Kirke, når vi dertil lægger, at Skt. Olai Kirke ligger i Sct. Mariæ Kirkes sogn, og at den nu skriver sit navn Skt. Olai og ikke som tidligere Sct. Olai, ja, så bliver forvirringen ikke mindre. Dette har som næsten alt andet en forklaring, som vi kan finde ved at se tilbage i historien.

Vi begynder langt tilbage, i det vi kalder middelalderen. Helsingør bys beliggenhed er stadig en gåde i 1200-tallet. Måske lå den under de nuværende huse, måske lå den lidt mere mod syd ud mod Flynderborg, den borg som næsten totalt forsvandt i forrige århundrede ved anlæg af Flynderborgvej og Statsbaneterrænet. Skt. Olai Kirke blev bygget som stenkirke en gang i 1200-tallet og var lige indtil 1819 byens eneste sognekirke. Kirken kan have afløst en tidligere trækirke, men der er aldrig fundet spor af en sådan. Op gennem middelalderen voksede byen. Munkevæset, som før reformationen var en del af bylivet, satte også sine spor i Helsingør. Sct. Anna Kloster lå, hvor Marienlyst Slot ligger i dag, det var tilknyttet Franciskanerordenen, og de blev efter deres kapper kaldet »Gråbrødre«. Dominikanerordenen havde deres kloster ved det nuværende Gråbrødrestræde. Da deres kapper var sorte, kaldtes de naturligvis »Sortebrødre«. Så har vi »Hvide-

brødrene«, som byggede kloster og kirke lidt nord for sognekirken. De hørte til Karmelitterordenen, og deres kirker blev indviet til Den Hellige Jomfru Maria. Så er vi straks på kendt grund med Sct. Mariæ Kirke. Disse »Hvidebrødre« påbegyndte deres kloster og kirke i 1430, og det ufærdige kloster og kirke brændte jo så sørgeligt kun 20 år efter, hvorfor munkene måtte i gang igen. At bygge et kloster og en kirke af den størrelse tog mange år. Den var knap nok færdig, før en ny katastrofe indtraf, nemlig reformationen.

Helsingørs overgang til protestantismen varede lidt længere end i så mange byer. Man holdt stædigt fast ved det gamle, men til sidst sejrede den nye lære, og Skt. Olai Kirke fortsatte som luthersk sognekirke med danske prædikener. Den var for øvrigt blevet ombygget et par gange i årenes løb. Den lille kirke fra 1200-tallet kunne langtfra rumme byens befolkning. Byen var inde i en rivende udvikling som følge af den kongelige Øresundstold, som blev opkrævet her. Der blev handlet med kaptajnerne og gjort gode forretninger, det bragte velstand til byen. Fra omkring år 1500 og indtil 1559 byggedes der på Skt. Olai Kirke, til den fik den størrelse, den har i dag.

Efter reformationen var klosterlivet ikke længere acceptabelt. Klostrene blev nedlagt og skulle rives ned. »Gråbrødrene«, »Sortebrødrene« og de »Hvidebrødre« måtte forlade deres hjem. Karmelitterklosteret overlevede dog og blev hospital for »fattige, syge og saare Mennesker«. Men

kirken, som stod tom, skulle rives ned. Helt tom stod den dog ikke, for omegnens bønder brugte den som rejsestald. Når de kom til byen med deres dyr, søgte de nattehøje her.

Øresundstolden bragte som sagt velstand til byen. Toldens betydning for Helsingør kan ikke overvurderes. De mange skibe betød handel, og købmænd fra andre lande slog sig ned her. Det var ofte lettere for en hollandsk kaptajn at handle med en hollandsk købmænd. Ligeledes var en del af den danske hær indkvarteret på Kronborg, og den bestod for en stor del af tysktalende officerer fra blandt andet Slesvig og Holsten. De mange fremmede i Helsingør ønskede en kirke, hvor de kunne høre gudstjenesten på deres modersmål. Dette ønske fik de opfyldt i 1576 ved et kongeligt brev, der gav dem tilladelse til i »Vor Frue Kirke« at høre gudstjenesten på tysk. Men først skulle der muges ud. Det blev til 371 læs halm, gødning og anden urenlighed. Herefter blev der i flere hundrede år holdt gudstjeneste på tysk i Sct. Mariæ Kirke. Sct. Olai Kirke var dog stadig hovedkirken og byens borgers kirke.

Det særprægede forhold, at Sct. Olai Kirke var sognekirke for hele byen og Sct. Mariæ Kirke for en gruppe borgere med anden etnisk baggrund, har så igennem flere hundrede år skabt problemer kirkerne og særdeles præsterne imellem. Hvornår hørte man til tysk kirke? Når man var første generations indvandrer? hvad med anden generation? hvad med tjenestefolkene i de tysktalende huse? jo der var problemer nok.

Det var galt helt fra starten af, og kongen måtte 1619 mægle mellem mester Hans Kruse fra Olai og hofpræsten Augustinus Sand fra Mariæ. Det pålægges den tyske præst, at holde sig sin bestalling efterrettelig, og den danske sognepræst skal ikke

have noget at gøre med krigsfolket på Kronborg og de fremmede håndværksfolk, som opholdt sig midlertidigt i byen. Problemerne fortsatte dog. 1642 måtte kongen igen udstikke retningslinier. Det tillades de tysktalende at bruge tysk præst mod at de forud »betænker og belønner« den danske præst, som om han selv fuldt ud havde forrettet tjenesten. Man må huske på, at der skulle betales for alle tjenester i kirken, det være sig dåb, bryllup og begravelser, og hvad andet en af kirkens ansatte medvirkede til. Da der ingen faste priser eksisterede, var det naturligvis en kilde til »ulige meninger«, fik den ene mere end den anden. De tysktalende skulle oven i købet betale dobbelt så meget som de dansktalende. Sådanne stridigheder findes der mange eksempler på igennem 1600 og 1700-årene.

I begyndelsen af 1700-tallet begyndte danskheden at trænge mere ind i den tyske menighed. Indvandringen af fremmede handelsfolk var ikke mere så stor, og hærens befalingsmænd kom ikke længere fra det tysktalende område. Man fik lov at afholde danske gudstjenester i 1740, og dem der talte tysk, skulle fremover kun betale til den tyske præst. Altså tog man noget af lønnen væk fra den danske præst, yderlig en kilde til mere ufred. Den danske præst Orsleff fremsender en hjerteskrærende klage til biskop og konge »Allernådigste konge! dette har jeg med tålmodighed båret ... Jeg kræver Gud til vidne på, at det både har krænket mit sind og kostet mig mange suk og tårer ... og jeg som sidder med hustru og 8 børn ...«. Klagen blev afvist og muligvis tog Orsleff sin død derover. Han døde fra sin store børneflokk året efter, kun 40 år gammel. I 1775 er der som så ofte før »ulige meninger«. Denne gang er det om de danske tjenestepiger hos de



*Skt. Olai Kirke set gennem det sydvestlige vindue i Sct. Mariæ Kirke
Foto: Torben Bill-Jessen*

tyske familier. Ifølge deres tyendeforhold ved en tysk husbond hørte de til den tyske menighed, men da de var dansktalende, ville de jo helst vies i den danske kirke. Endnu engang i 1782 forsøgte man at løse problemerne, men der blev først rigtigt skåret igennem da Sct. Mariæ Kirke i 1819 ophørte med at være tysk kirke og blev en dansk sognekirke.

Ovennævnte år 1819 døde begge kirkers præster. Herved var vejen banet for at man kunne komme tilbunds i problemerne. Byen blev delt i omtrent to lige store dele, den nordøstlige del hvor Kronborg, Øresundstolden og de fremmede købmænd havde tilhuse tilfaldt Sct. Mariæ Kirke, det øvrige af byen skulle høre til Sct. Olai Kirke. Da Sct. Olai Kirke ligger, hvor den nu engang ligger, kom den på denne måde til at ligge i Sct. Mariæ sogn. Endnu engang var der skabt grobund for »ulige meninger« hvis ikke man inden for kirkerne trods alt var blevet mere besindige. De tyske prædikener fortsatte i Sct. Mariæ Kirke indtil de bortfaldt i 1851. I Kronborg Slotskirke ophørte de omkring 1864.

Siden de dage er byen vokset, og næppe mange savner de tyske prædikener. Sct. Mariæ Kirke gennemgik en stor restaurering omkring 1906, og præsten har stadig titel af slotspræst ved Kronborg Slot. Sct. Olai Kirke blev domkirke i 1961 for Helsingør stift og fik som bekendt sin restaurering i 2000-01. I den forbindelse tog man også stilling til domkirkens navn. Skulle det som hidtil være Sct. Olai Kirke, eller det efter fleres mening mere korrekte Sct. Olai Kirke. Man valgte altså det sidste. Gaden der går fra Fiolgade ned mod kirken hed tidligere Brøndstræde, eftersom byens brønd lå her. I begyndelsen af forrige århundrede skiftede den navn til Sct. Olagade, som stadig er dens officielle navn.

Sct. Mariæ Kirke blev i min drengetid kaldt Sct. Marie Kirke. I dag skrives navnet som sagt med æ, hvilket er ejefald og mere korrekt betyder Marias kirke.

Artiklen har tidligere været trykt i Sct. Mariæ Sogns kirkeblad, 2004, nr. 3.

Læs evt. mere om kirkerne på deres hjemmesider.

Sct. Mariæ Kirke:
www.sctmariae.dk

Sct. Olai Kirke:
www.helsingordomkirke.dk



*Træsnit af tyskeren Jost Amman
(ca.1539-1591)*

»Uhyggelige tilstande på Hornbæk Posthus«

af lokalhistoriker Kjeld Damgaard

En dag i marts 1902, da postmester C. J. B. Hagen fra Hellebæk, købmand L. J. Hahnemann fra Hornbæk og badeentreprenør V. Tegner fra Hornbæk var samlet, beklagede sidstnævnte sig over forholdene på Hornbæk Posthus.

Tegner hævdede bl.a. at frøknerne Buck ved brevsamlingsstedet i Hornbæk havde åbnet 5-6 pakker, hvoraf især den sidste bar spor af at være åbnet og undersøgt. Desuden mente Tegner, at der herskede uhyggelige tilstande ved posthuset og dets bestyrelse og endelig udtalte han mistillid til frk. Bucks besørgelse af postsagerne.

Denne kritik – samt vedvarende rygter i Hornbæk om at breve blev åbnet af postpersonalet - kunne postmester Hagen ikke sidde overhørig, så han lod sagen undersøge. Det faldt naturligvis ikke i god jord hos bestyrelsen af brevsamlingsstedet, frøken Christiane Buck, der trak badeentreprenør Tegner i retten.

Christiane Buck var ikke ny i embedet. Faktisk var hun »lige så gammel« i embedet som brevsamlingsstedet. Det blev nemlig oprettet den 1. juni 1878. Betegnelsen brevsamlingssted betegner et posthus, som har begrænsede forretninger – og underlagt en postekspedition eller et postkontor. I praksis betød det, at man kunne modtage post til afsendelse, foretage mindre postekspeditioner samt distribuere post som ankom fra andre posthuse.

Det sidste lyder jo i vore dage som noget ganske naturligt – altså at postbude sør-

gede for at bringe de ankommende breve m.v. ud til modtagerne. Men faktisk var det først i 1871 at det vedtoges, at postvæsenet inden fem år skulle oprette daglige landpost-ruter. Ganske vist var der allerede i 1860 oprettet et brevsamlingssted i Esrum, men her skulle modtagerne af breve selv afhente deres post – hvis de da vidste at der lå post til dem.

Fra 1. juni 1876 oprettedes postekspedition i Hellebæk – og her var det uden tvivl de mange landliggere, som forlangte en ordentlig postgang. Det samme gjaldt som nævnt i Hornbæk to år senere.

Til brevsamlerske udnævntes Christiane Buck, der fik hjælp af sin søster i de daglige forretninger. Samtidig oprettedes en kørende landpost mellem Helsingør og Hornbæk. Posthuset lå da på nuværende adresse A.R. Friis Vej nr. 4. Da brevsamlingsstedet som nævnt var underlagt postekspeditionen (senere postkontoret) i Hellebæk skulle man stadig skrive »pr. Hellebæk« når man skrev breve til en modtager i Hornbæk.

Først med Hornbækbanens indvielse og oprettelsen af et postkontor i Hornbæk den 22. maj 1906, skulle man på brevene skrive »pr. Hornbæk«. Samtidig blev byerne Horneby, Havreholm og Villingebæk lagt under Hornbæk Postkontor og på breve hertil skulle man altså også skrive pr. Hornbæk. I perioden 1906 til 1970 havde Saunte med omliggende landsbyer selvstændig postadresse – man skulle altså skrive »pr.



Billedet viser Pensionatvejen omkring det tidspunkt, hvor brevsamlingsstedet blev nedlagt. Fotografen har stået omtrent ud for det gamle posthus, der lå til højre, men ikke ses på billedet. Pensionatvejen, kaldes nu for A. R. Friis Vej – opkaldt efter ejeren af Hornbæks første pensionat, Anne Regine Friis

Saunte« på brevene hertil. Men pr. 1. april 1970 ændredes dette, så nu ophørte »3130 Saunte« med at eksistere, og i stedet skulle der nu stå 3100 Hornbæk på brevene til Saunte.

Postmesterembedet i Hornbæk ophørte i øvrigt 1. sept. 1987 og posthuset ændredes til en almindelig postekspedition.

Men tilbage til beskyldningerne mod frøken Christiane Buck i 1902. Da rygterne og beskyldningerne blev for voldsomme anlagde hun – efter at have opnået fri proces – retssag mod Tegner. Han erkendte, at han ganske rigtigt havde sagt til postmester Hagen, at det var en kendt sag, at breve og pakker, som kom til brevsamlingsstedet i Hornbæk, blev brækkede og læst af brevsamlersken. Dette var også hændt Tegner's egne pakker, og han nævnte en 5-6 personer, som havde hørt, at lignende

krænkelser af brevhemmeligheden var overgået andre på brevsamlingsstedet. Tegner forsvarede sig med, at han ofte modtog forsendelser gennem posthuset i Hornbæk – forsendelser som var behandlet skødesløst og at han blot havde viderebragt de rygter, der gik i Hornbæk om at Christiane Buck brækkede brevene på posthuset.

Imidlertid erklærede både postmester Hagen og købmand Hahnemann at de med sikkerhed havde hørt Tegner selv fremkomme med de æreskrænkende beskyldninger mod Christiane Buck.

Retten fandt ingen beviser på, at der skulle være foregået uregelmæssigheder på Hornbæk Posthus og fandt at de faldne udtalelser fra Tegner i høj grad havde været æreskrænkende for en person i en offentlig stilling.

Tegner idømtes derfor en bøde på 100

kr., samt sagens omkostninger på 32 kr. Betalte han ikke forvandlede dommen til simpelt fængsel i 20 dage. Desuden mortificerede retten de faldne beskyldninger.

Christiane Buck kunne denne dag – den 1. april 1903 – gå hjem fra retten med oprejst pande – og i øvrigt glæde sig til at blive fejret kun 2 måneder senere. Da havde hun nemlig 25 års jubilæum i embedet. Hun fortsatte endnu i 3 år »på posten«, men især på grund af den stærkt forøgede postmængde, blev det allerede i oktober 1905 foreslået, at ændre brevsamlingsstedet til et postkontor. Sagen kom på finanslovsforslaget og blev vedtaget.

Den 22. maj 1906 blev Christiane Buck så afløst af postmester Georg Wilhelm Stöckel, og samtidig flyttede posthuset fra A.R. Friis Vej til jernbanestationen. Stöckel havde hidtil været postekspedient i Præstø, men fik her i Hornbæk både embedet som postmester og stationsforstander ved Hornbæk Jernbanestation.

Artiklen har tidligere været trykt i Hornbækegnens Historiske Forenings tidsskrift Hornbækegnen, 2003, nr. 72.

Tak til både forfatter og forening for tilsladelsen til at trykke den igen.

Da jeg læste artiklen første gang, kom jeg til at tænke på, at Christiane Buck nok ikke er hverken den første eller eneste, om hvem man i et mindre lokalsamfund har sagt, at hun kiggede i posten eller lyttede med på telefonen. I 1950'erne og begyndelsen af 60'erne kom jeg hos mine morforældre i Sydsjælland, og der sagde man om damen, der passede telefoncentralen, at hun lyttede med. Og i festligt lag kunne man så fortælle hinanden gode historier, som skulle bevise det. *E.S.*

Har du fået lyst til at læse mere om postvæsenets historie her i amtet?

Søren Jessen: Træk af Frederiksværks posthistorie

i: Posthistorisk tidsskrift, 1982, nr. 3, 4, 1983, nr. 1, 2

Søren Jessen: Træk af Frederiksunds posthistorie

i: Posthistorisk tidsskrift, 1983, nr. 4, 1984, nr. 1-4

Søren Jessen: Slangerups posthistorie

i: PHT : Posthistorisk tidsskrift, 1986, nr. 1, 2, 3, 1987, nr. 1, 2, 1988, nr. 1

Søren Jessen: Postvæsenet på Halsnæs

i: PHT : Posthistorisk tidsskrift, 1998, nr. 1-3

Esther Nielsen: Humlebæks første brevsamler

i: Fredensborg-Humlebæk Lokalhistoriske Forenings årsskrift, 1992, s. 19-23

Ole Steen Jacobsen: Lillerød-Allerød

i: PHT : Posthistorisk tidsskrift, 1993, nr. 3, s. 119-121

Ovenstående er eksempler på nogle artikler, som jeg har fundet i databasen »Lokallitteretur: Frederiksborg Amt«, se www.helsbib.dk/tilbud/lokalhistorie/lokalbibliografi/index.htm Når jeg søger i basen, kan jeg også se, at der er skrevet meget mere om postvæsenet i Nordsjælland end om telefonvæsenet. En søgning på postvæsen giver 64 henvisninger mens en på telefonvæsen kun giver 4 - så måske er det på tide at se på dette område udfra et lokalt perspektiv - og mens nogle endnu kan huske tiden før mobiltelefonerne.

Artikler er altid velkomne til FAHS.
E.S.

Det ukendte Kronborg

Lørdag den 28. maj 2005 kl. 14.30

Efter den store interesse der var for besøget på Det ukendte Frederiksborg Slot i maj sidste år, følger vi nu op med en tur til Kronborg – Danmarks vel nok bedst kendte slot både her i landet, og ved William Shakespeares hjælp viden om på vor klode. Erik af Pommeren byggede det første slot Krogen i årene omkring 1420 for at kunne kontrollere sejladsen i Sundet og opkræve Øresundstolden. I slutningen af 1500-tallet ombyggede Frederik II slottet til et pragtfuldt renæssanceslot, som han kaldte Kronborg. Det brændte i 1629, men vor byggelystne Christian IV genopførte sin fars slot. I hundreder af år måtte alle skibe, der sejlede forbi slottet stryge topsejlet for at markere, at man ville betale sundtolden og for at vise ærbødighed for den danske kongemagt. Eventyret med Øresundstolden varede til 1857, hvor Danmark efter en international konference og mod en klækkelig erstatning måtte ophæve inddrivelsen af tolden. Helsingørs gader summer ikke længere af fremmede søfolks livlige besøg, som dengang de lå for anker på Helsingørs rhed og ventede på at betale tolden og på gunstig vind. Pengene kommer heller ikke mere så rigeligt ind i den kongelige kasse som tidligere. Meget er ændret. Men Kronborg Slot ligger stadig på det yderste nordøstlige hjørne af Sjælland. Kronborgs kanoner peger stadig mod Sundet. Kassematterne og fangehullerne fortæller deres alvorlige historie ligesom de kongelige værelser og riddersalen fortæller deres historie.

Kronborg Slots tidligere slotsforvalter John Zilmer har også en historie at fortælle.

Han kender slottet som ingen anden, og han er en fabelagtig fortæller. John Zilmer har lovet at vise Frederiksborg Amts Historiske Samfunds medlemmer rundt, hvor der ellers ikke er adgang for offentligheden. Vi kommer i værelser, hvortil der kun er adgang ved specielle rundvisninger, vi skal se udsigten fra det store tårn, hvorfra kanoner pegede mod de svenske angrebsstyrker i 1658. Tårnet kaldes også telegraftårnet, da Danmarks første optiske telegraf stod her oppe. Med træplader kunne man signalere en besked tværs gennem landet til Altona på relativt få timer, afhængig af vejrliget. Vi kommer også til at se hvor de menige soldater havde deres kvarter oppe under kobbertagene og meget, meget mere.

Rundvisningen varer godt en time og vil foregå ad smalle stejle trapper, hvorfor rundvisningen ikke er for gangbesværede. Man må heller ikke lide af højdeskræk, ligesom godt fodtøj er en nødvendighed, da vi skal bevæge os ad smalle passager fra før elevatorernes tid. Husk lige lommelykten da Christian IVs slot ikke har elektricitet.

Efter besøget på Kronborg er der kaffe i en cafe med udsigt til både havn og slot.

Pris for rundvisningen ved fhv. slotsforvalter John Zilmer og den efterfølgende kaffe er 100 kr.

Mødested: Den indre slotsgård, kl. 14.30 den 28. maj 2005

Tilmelding er nødvendig da der maksimalt kan deltage 30 personer. Den skal ske til: Torben Bill-Jessen tlf. 49 21 86 89 eller e-mail: tb-j@stofanet.dk

Nordsjællandske Sommerglæder - og 2005 årbogen

Som det fremgår af lederen i dette nummer af FAHS vil 2005-årbogen komme til at handle om *Nordsjællandske Sommerglæder*. FAHS bladets redaktør har derfor sakset lidt på www.sommerglæder.dk for at give et indtryk af projektet og dermed bogen.

»Nordsjælland er for mange indbegrebet af sommerlandet. Det var, og er stadig, her mange storbyboere tog på ferie eller på udflugter og kom lidt væk fra dagligdagen og storbyens larm og lugt. Nordsjælland blev tidligt det, forfatteren Jacob Knudsen i 1904 kaldte »Danmarks Stadsestue«. Det nordsjællandske kulturlandskab appellerede i meget høj grad til især det københavnske borgerskabs ønsker om at opleve den ægte danske natur befolket med pittoreske bønder og fiskere. De velhavende borgere fandt fra begyndelsen af 1800-tallet vej til de nordsjællandske egne. Kunstnere »opdagede« nye uspolerede nordsjællandske lokaliteter, hvor den hastigt fremadskridende samfundsudvikling endnu ikke havde

nået at sætte sine spor. Her oplevede de en autentisk idyl og et lys, som storbyen helt savnede. Op gennem 1900-tallet begyndte også byernes øvrige sociale lag at flytte på landet i sommerferien, og der skød små pensionater og sommerhoteller op rundt omkring. Udlejning af værelser eller sågar hele boligen blev efterhånden en vigtig indtægtskilde for mange nordsjællandske fiskere og bønder i sommerhalvåret.

Den første egentlige sommerhusudstyknings fandt sted i 1893 i Hornbæk. Herefter blev de store sommervillaer fulgt af mere beskedne sommerhusbebyggelser. Utallige er også de feriekolonier, spejderhytter og foreningssommerpensionater, der blev opført over det meste af Nordsjælland.

I vore dage er befolkningstallet nogle steder mangedoblet i hele sommertiden af beboerne i de ca. 31.000 fritidshuse, der er i Frederiksborg Amt i dag. Dertil kommer de mange badegæster, der valfarter til strandene i weekender med varmt vejr.

Det er denne festlige og fornøjelige del af

Nordsjællands særegne historie og nutid, man gerne vil sætte i fokus med festivalen *Nordsjællandske Sommerglæder*. Det vil ske i kraft af de mange planlagte udstillinger og arrangementer og så med den omtalte bogudgivelse«.



Generalforsamlingen afholdes tirsdag d. 29. marts 2005 på Hillerød Bibliotek

Der indkaldes hermed til ordinær generalforsamling
tirsdag den 29. marts 2005 kl. 19-22 på Hillerød Bibliotek
Christiansgade 1, 3400 Hillerød.

Dagsorden ifølge lovene:

1. Valg af dirigent
2. Beretning om foreningens virksomhed i det forløbne år
3. Fremlæggelse af det reviderede regnskab
4. Forslag fra bestyrelsen eller fra medlemmer
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer
6. Valg af to revisorer
7. Fastlæggelse af kontingent
8. Eventuelt

Forslag der ønskes behandlet på generalforsamlingen skal fremsendes skriftligt til bestyrelsen senest 8 dage før denne.

Efter generalforsamlingen vil Rolf Kjær-Hansen, leder af Ølstykke Arkiv & Museum og medlem af FAHS's bestyrelse, fortælle om projektet *Nordsjællandske Sommerglæder* samt om det emne, som han selv skriver om i bogen.

I forbindelse med Rolf's foredrag vil der blive serveret kaffe og kage.
Pris 25 kr.

Vi håber at se rigtig mange af vores medlemmer !